

ул. Македонија 12/3
1000 Скопје
Република Македонија
Тел: + 389 2 3211 262
Факс: +389 2 3126 311
e-mail: dzt@dzt.gov.mk
www.dzt.gov.mk

Број: 10-72/4

Дата: 23.02.2010 година

**ДО
ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА КОМУНАЛНИ РАБОТИ КОМУНАЛЕЦ КАВАДАРЦИ
КАВАДАРЦИ**

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

1. Предмет на овој Конечен извештај е извршената ревизија на финансиските извештаи на Јавното претпријатие за комунални работи Комуналец Кавадарци (во понатамошниот текст "јавното претпријатие") за 2008 година, кои се прикажани на страните од 17 до 20.
2. Ревизијата на финансиските извештаи од точка 1 на овој Извештај е извршена согласно член 2 став 1 и 2 од Законот за државната ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија согласно член 9 од Законот за државната ревизија.
3. Извршена е ревизија и е издаден извештај за финансиските извештаи на јавното претпријатие за 2003 година. За годината која и претходи на годината што е предмет на оваа ревизија не е вршена ревизија на финансиските извештаи.
4. Финансиските извештаи од точка 1 на овој Конечен извештај, претставуваат одговорност на раководството на субјектот од точка 1 на овој извештај, застапувано од:
  - Јордан Милков - директор од 13.11.2006 до 25.06.2009 година;
5. Одговорност на ревизорите е да го издадат овој Конечен извештај, прикажан на страните 1 до 16 и да дадат мислење за финансиските извештаи од точка 1, засновано на извршената ревизија.
6. Ревизијата од точка 1 на овој Извештај е планирана и извршена од страна на тим на Државниот завод за ревизија во периодот од 13.10.2009 до 25.11.2009 година.

7. Цел на ревизијата на финансиските извештаи од точка 1 е да овозможи ревизорот да го изрази мислењето:
  - дали финансиските извештаи вистинито и објективно ја искажуваат финансиската положба и резултатот на финансиските активности во согласност со применетата законска регулатива.
8. Финансиските извештаи кои се предмет на овој извештај се засновани на годишната сметка составена според важечките прописи во Република Македонија со извршени рекласификации поради добивање на појасна слика.
9. Ревизијата е извршена во согласност со Стандардите за Државна Ревизија на Меѓународната организација на Врховните Ревизорски Институции (ИНТОСАИ) кои се пропишани во Република Македонија при вршењето на државната ревизија. Овие стандарди бараат ревизијата да се планира и подготви, со цел да се добие разумно уверување дека финансиските извештаи се ослободени од значајни погрешни прикажувања. Ревизијата вклучува испитувања на докази, проценување на користените сметководствени принципи, како и на важните проценки направени од страна на раководството на субјектот од точка 1 на овој Конечен извештај, давање општа оценка за презентацијата на финансиските извештаи и давање оценка за конкретни финансиски трансакции. Веруваме дека спроведената ревизија ни обезбедува разумна основа за изнесеното мислење.
10. Со ревизијата на финансиските извештаи за 2008 година дадени како составен дел на овој Конечен извештај, ревизијата го утврди следното:

10.1. Систем на интерни контроли во процесите

Стратегија за управување со ризици

- 10.1.1. Надлежните органи за раководење со претпријатието во 2008 година не превземале активности за утврдување, проценка и контрола на настани и состојби кои може да имаат влијание врз остварување на целите на претпријатието односно обезбедување на сигурност дека целите ќе се постигнат. Ваквата состојба не е во согласност со одредбите на Правилникот за основните елементи на финансискиот менаџмент и контрола и стандардите за внатрешна контрола во јавниот сектор. Непревземањето на наведените активности предизвикува отсуство/немање на стратегија за управување со ризиците, отсуство на активности за превенција и минимизирање на ризикот од неисполнување на целите.

Препорака:

Надлежните органи за раководење на претпријатието да превземат активности за утврдување, проценка и контрола на можните настани и состојби кои може да имаат влијание врз остварување на целите на претпријатието/изготвување на стратегија за управување со ризиците и нејзино континуирано ажурирање.

Процес на јавни набавки

10.1.2. При оценка на системот на интерни контроли на процесот на јавни набавки и следење на нивната реализација, констатирано е дека воспоставените контролни системи и постапки (ex-ante и ex-post финансиска контрола) секогаш не обезбедуваат почитување на потребните процедури. Не секогаш се превземени потребните активности, со што не се избегнува односно намалува ризикот од недоследно почитување на законските и подзаконските акти во делот на јавните набавки, набавка на производи и услуги по најповолни цени и услови и соодветно користење на средствата. Ваквата состојба не е во согласност со одредбите од Законот за јавни набавки и Законот за јавна внатрешна финансиска контрола и има за последица можност од необезбедување фер конкуренција, еднаква и недискриминирачка положба на понудувачите, транспарентност и јавност во набавките.

Препорака:

Надлежните органи да ги задолжат вработените кои се инволвирани во процесот на доделување на договорите за јавни набавки, вклучувајќи го и нивното следење да обезбедат превземање на потребните активности и доследно почитување на контролни постапки во процесот на јавни набавки.

Процес на утврдување на приходот

10.1.3. Раководното лице на претпријатието не преземало мерки за воспоставување контроли на активностите кои имаат влијание врз утврдувањето и наплатата на приходите од дадените услуги на граѓаните за редовно водоснабдување, чистење (миење и метење) на јавни површини, отстранување на смет, пазарни и погребални услуги. Невоспоставените контролни механизми придонесуваат за постоење несигурност во однос на целосноста на приходите поради следното:

- Непостоење контрола на влезно количество вода;
- Месечниот трошок на потрошена вода не се утврдува во целост врз основа на измереното (реално потрошеното) количество вода;
- Не доделени одговорности за следење и обезбедување на веродостојна документација на приходите кои се наплатуваат во готово и некористење на фискални каси за нивно регистрирање (за средствата наплатени од користење на пазарот);
- Недоставување фактури/ситуации кон основачот за извршените работи за одржување на јавна чистота и зелени површини;
- Не е извршена сегрегација на одговорности за извршување на ex-post и ex-ante контроли со актот за систематизација и организација на работните места.

Надлежниот орган за раководење со јавното претпријатие на ревизијата презентираа „рекапитулација“ за состојбата на исправноста на водомерите во водоснабдителниот систем од кој може да се констатира дека 48,68% од водомерите се исправни.

Препорака:

Надлежните органи на управување и раководење на претпријатието да превземат активности и тоа:

- Поставување водомер за мерење на влезното количество вода во водоснабдителниот систем;
- Да се напушти паушалниот начин на утврдување на потрошеното количество вода од корисниците;
- За наплатените средства во готово за користење на пазарите да се издава фискална сметка;
- Да се изготват пишани процедури за начинот на утврдување и наплата на приходите во секоја работна единица на јавното претпријатие;
- Да се дефинираат обврските и одговорностите на вработените односно уредување на процедурите во делот на ex-post и ex-ante контроли.
- Да се уредат односите со основачот и дефинираат меѓусебните права и обврски согласно прифатените годишни програми.

10.2. **Неправилна примена на акти**

10.2.1. Собранието на Општина Кавадарци во текот на 1989 година донело Одлука за организирање на јавно претпријатие за комунални работи Комуналец Кавадарци како Јавно претпријатие без притоа да се наведе износот на средствата/основачкиот влог на основачот на претпријатието. Во 1999 година со Решение Трег.број 4332/99 извршено е усогласување со Законот за јавните претпријатија при што повторно не е утврден основачкиот влог, ниту до денот на ревизијата. Ваквата состојба не е во согласност со Законот за јавните претпријатија и Законот за трговските друштва и има за ефект неможност од потврдување на реалноста и веродостојноста на искажаниот Државен јавен капитал во износ од 124.742 илјади денари и достапност на правно релевантните податоци за претпријатието.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење во соработка со основачот на претпријатието да превземат активности за утврдување на основачкиот влог и негово запишување во надлежниот регистар.

10.2.2. Јавното претпријатие во сметководствената евиденција на име обврски за данок на додадена вредност, обврски за данок од добивката, обврски за персонален данок од плати, придонес за пензиско и инвалидско осигурување, придонес за вработување и надоместок спрема Фондот за води заклучно со известувачкиот датум 31.12.2008 година искажува обврски во вкупен износ од 76.559 илјади денари односно до денот на ревизијата 75.702 илјади денари и тоа како што следува:

- данок на додадена вредност во износ од 5.777 илјади денари;
- данок од добивка во износ од 25.061 илјади денари;
- персонален данок од плати во износ од 10.462 илјади денари;
- придонес за пензиско и инвалидско осигурување во износ од 20.354 илјади денари;
- придонес за пензиско и инвалидско осигурување во износ од 7.728 илјади денари за кој со Фондот за пензиско и инвалидско осигурување има склучено договор за плаќање на рати и за кој обврската до денот на ревизијата изнесува 6.864 илјади денари;
- придонес за вработување во износ од 3.450 илјада денари, и

- надоместок спрема Фондот за води за користење вода од водоснабдителниот систем и собирање и третман на отпадни води во износ од 3.727 илјади денари.

Обврската за ДДВ која е за 2008 година делумно е измирена во 2009 година додека останатите обврски потекнуваат од 2004 година до денот на ревизијата и не се измирени. Неплаќањето и ненавременото плаќање на горенаведените обврски не е во согласност со одредбите од Законот за данокот на додадена вредност, Законот за данокот на добивка, Законот за персоналниот данок на доход, Законот за здравствено осигурување, Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност и Законот за водите. Не превземените активности за надминување на утврдената состојба предизвикува потценување на приходите на Буџетот на Република Македонија за годината за која субјектот имал обврска да ги уплати соодветните даноци и придонеси, зголемување на трошоците на претпријатието за камати заради ненавременно плаќање на наведените обврски и нецелосно искажување на обврските пред се во делот на каматите.

На ревизијата не се презентирани уредни и веродостојни документи со кои ќе се потврди дека надлежните органи за раководење и управување со претпријатието ги превземало можните активности согласно Законот за отпишување на камати на доспеани обврски по основ на даноци и придонеси за задолжително социјално осигурување и Закон за мирување и отпишување на обврски по основ на придонеси за задолжително здравствено осигурување.

Препорака:

Надлежните органи за раководење и управување со јавното претпријатие во соработка со основачот на претпријатието и надлежните органи да превземе соодветни активности и мерки за начинот на подмирување на заостанатите даноци и придонеси и да обезбедат услови за континуирано и навремено подмирување на тековните обврски на име даноци и придонеси.

- 10.2.3. Јавното претпријатие во изминатиот период во месечните сметки за извршените услуги има вкалкулирано манипулативан трошок во износ од 2,36 денари за физички лица и 59 денари за правни лица кој го наплаќа од корисниците за услуги. Во известувачкиот период по овој основ јавното претпријатие искажува приходи во износ од 363 илјади денари (правни и физички лица). Неоснованото зголемување на цените на услугите (вкалкулирање на дополнителни трошоци) и не обезбедување на согласност од основачот не е во согласност со Законот за заштита на потрошувачите и Законот за јавни претпријатија. Утврдената состојба предизвикува стекнување на неоснован приход и незаконско зголемување на цените на извршените услуги.

Препорака:

Надлежните органи за управување со претпријатието да превземат активности за донесување на акт со кој ќе се иврши бришење на манипулативниот трошок од месечните сметки/фактури и да го задолжат надлежното лице за раководење на претпријатието да го спроведе истиот акт.

10.2.4. Надлежните органи за раководење со претпријатието не ги превземале потребните активности за усогласување на своето работење со одредбите на Законот за управување со отпад и подзаконските прописи од оваа област, при што ревизијата ги констатира следните состојби:

- Не е обезбедена дозвола за собирање и транспортирање на отпадот;
- нема воспоставено потребната секојдневна евиденција во пропишаниот образец – дневник;
- не се склучени договори со создавачите на комерцијалниот отпад;
- не се презентирани соодветни докази и не се превземани активности за поставување на садови за селектирање на комуналниот отпад со кое ќе се овозможи селектирање на отпадот пред негово собирање;
- не е извршено вработување на најмалку едно лице со стручна подготовка согласно со прописите за регистрација за вршење на дејност собирање и транспортирање на комуналниот и на другите видови неопасен отпад;
- не ги почитува одредбите и правилата за горење и за согорување на отпадот односно се врши неконтролирано отстранување на отпадот по пат на спалување;

Ваквата состојба предизвикува несоодветно постапување со отпадот и можност за опасност по заштитата на животната средина и здравјето на луѓето.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието да ги превземат потребните активности за: обезбедување на потребните дозволи; воспоставување на потребната евиденција; уредување на односите со создавачите на комерцијалниот отпад; вработување на лица со соодветна стручна подготовка и обезбедување на соодветно управување со отпадот.

10.2.5. Надлежните органи на управување и раководење со претпријатието не ги превземале потребните активности за усогласување на своето работење со одредбите на Законот за снабдување со вода за пиење и одведување на урбани отпадни води, односно:

- количината на потрошената вода за пиење во најголем број случаи се фактурира според потрошувачка по член на домаќинство, а не по количина на потрошена вода за пиење мерена со водомер;
- не се склучени договори со корисниците на услуги со кои ќе ги регулираат меѓусебните права и обврски согласно цитираниот закон;

Ваквата состојба предизвикува нереална и необјективна состојба во процесот на фактурирање на испорачана количина вода за пиење, и има за ефект нерелно искажување односно потценување на приходите на претпријатието, потценување на даноците и нанесување на загуби во работењето.

Во текот на 2009 година јавното претпријатие отпочнало активности за уредување на меѓусебните односи со корисниците на услугите по овој основ.

Препораки:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието да донесат акт за уредување на односите со корисниците на услугите, изработат план на активности и да превземат конкретни активности за замена/сервисирање на неисправните водомери и поставување на водомери каде не се поставени.

Надлежните органи за раководење со претпријатието да продолжат со превземените активности за уредување на меѓусебните права и обврски со корисниците на услугите односно склучување на договори со сите корисници на услугите.

Фактурирањето на извршените услуги да се извршува врз основа на уредни и веродостојни документи односно на реално извршените услуги (точните количини на потрошената вода изразена во м³).

10.2.6. Со Програмата за работа на претпријатието за 2008 година, уреден е начинот на одржувањето на јавната чистота (миење и метење на јавни сообраќајни површини), зимско одржување, одржување на паркови и зеленило, односно истите активности се извршуваат преку секторите задолжени за работа и расположливата механизација. За извршените работи јавното претпријатие, не презентираше уредна и веродостојна документација од која може да се утврди обемот на извршените активности кои ќе преставуваат основа за фактурирање на извршените услуги спрема општината. Утврдената состојба не е во согласност со Законот за трговски друштва, Законот за данок на додадена вредност, Законот за јавни претпријатија, Законот за комуналните дејности и Правилникот за водење на сметководството/МСС. Отсуството на веродостојни документи и неизвршеното фактурирање предизвикува потценување на приходите на претпријатието по овој основ, финансискиот резултат, данокот на додадена вредност за делот на извршените услуги за одржување на јавната чистота, данокот на добивка, намалување на квалитетот на финансиските извештаи и информациите кои ги даваат истите.

Започнувајќи од 15.11.2009 година јавното претпријатие започна со фактурирање на извршените услуги према основачот на општината за што е презентирана фактура број 449.

Препораки:

Советот на општината да превземе активности за донесување на одлука за уредување на јавната чистота и акт за утврдување на надоместокот за одржување на јавната чистота и мерната единица по која ќе се врши пресметка.

Надлежните органи за управување и раководење со јавното претпријатие по добивањето на актот за утврдување на наведениот надоместок да извршат прилагодување на соодветното софтверско решение за пресметка/фактурирање на наведениот надоместок, да ги задолжат соодветните служби за воспоставување на соодветна евиденција и уплатување на наплатените средства на соодветна уплатна сметка.

10.2.7. Со ревизија на уплатата на материјалните трошоци и дневниот пазар во готово во благајната на претпријатието утврдени се состојби кои не се во согласност со одредбите на Законот за платниот промет и тоа како што следува:

- од вкупно примените парични средства во готово на име дневен промет во износ од 30.275 илјади денари, дел во износ од 25.726 илјади денари се уплатени на соодветната трансакциска сметка, додека остатокот во износ од 4.549 илјади денари не се уплатени и истите ги користи за исплата на плати (без притоа да бидат платени даноците и придонесите од плата) и материјални трошоци;
- исплатувани се плати во готово во износ од 25.663 илјади денари при што дел од платите се исплатени од дневниот пазар, а дел од потребните парични средства се подигнати во готово на име материјални трошоци;

Несоодветно постапување со паричните средства наплатени во готово предизвикува да не се врши целокупниот платен промет на претпријатието преку носителот на платен промет односно соодветната трансакциска сметка на претпријатието, исплата на плати во готово без притоа да бидат платени даноците и придонесите од плата.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието да ги превземат потребните активности за донесување на интерни акти и процедури со кои ќе се регулира наплатата во готово, нивната уплата на трансакциската сметка и начинот на располагање и користење на средствата во готово на име материјални трошоци.

10.3. Неправилна примена на сметководствени политики и начела

10.3.1. Не се превземени активности и мерки за извршување целосен попис и усогласување на сметководствената со фактичката состојба на средствата со кои располага претпријатието, односно не е извршен попис на побарувањата и обврските на претпријатието што не е во согласност со Законот за трговски друштва и Правилникот за начинот и роковите за вршење попис и усогласување на сметководствената со фактичката состојба. Непревземањето на потребните активности и мерки за спроведување на целосен и квалитетен попис предизвикува неможност од потврдување на фактичката состојба на побарувањата и обврските, да се изврши нивно усогласување со сметководствената евиденција, за евентуално утврдените разлики да се изјасни органот на управување и намалување на квалитетот на информациите кои ги даваат финансиските извештаи.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието да пропишат политики за начинот на постапување на пописната комисија и начинот на извршување на пописот.

10.3.2. Со извршеното споредување на податоците искажани во трговски книги на име приходи од физички лица и дуќани (по основ на месечни сметки) со податоците во Billing (систем за изработка на сметки)

ревизијата утврди состојби кои не се во согласност со Законот за трговските друштва и тоа како што следува:

- во трговските книги искажани се помалку приходи за износ од 1.664 илјади денари (трговски книги 39.706 илјади денари, Billing 41.371 илјади денари);
- воспоставена е пракса на корекција на податоците на издадените сметки во Billing системот без притоа да се обезбеди автоматски пренос во трговските книги (сметководствена евиденција), за да истите во текот на 2009 година со збиен налог се извршат сите промени кои се однесувале за 2008 година;
- извршените корекции во Billing системот не се запишуваат како сторно запис на старата состојба и евидентиран нов запис, новиот запис се евидентира како единствен по тој основ односно оневозможено е утврдување на претходно регистрираните податоци ;

Ваквата состојба не е во согласност со Законот за трговски друштва и Правилникот за водење на сметководството/МСС. Утврдената состојба и можноста за менување на историските податоци без оставање траг на претходно регистрираните податоци предизвикува намалување на квалитетот на финансиските извештаи и информациите кои ги даваат истите.

Во текот на 2009 година извршени се промени во апликацијата со цел корекциите во Billing системот да се рефлектираат директно во сметководствената евиденција со што се надминати погоренаведените состојби поради што ревизијата не дава препорака

10.3.3. Со извршениот увид во трговските книги во делот на искажаните побарувања и обврски како и вредносно усогласување на побарувањата, ревизијата констатира одредени состојби кои не се во согласност со Правилникот за водење на сметководството/МСС и Законот за облигационите односи, и тоа како што следува:

- побарувањата од купувачи–правни субјекти во износ од 10.610 илјади денари потекнуваат од поранешни години, истите се застарени и не се превземени навремено соодветни активности за нивна наплата односно отпишување;
- застарени/ненаплатливи побарувања од купувачи-правни субјекти во износ од 18.431 илјади денари кои потекнуваат од поранешни година, од правни субјекти кои веќе се избришани од Централниот регистар и се ликвидирани;
- застарени побарувања од купувачи - граѓани и дуќани кои под 31.12.2008 година изнесуваат 126.998 илјади денари претставува акумулирано салдо на ненаплатени побарувања од минати години;
- вредносно усогласување на побарувањата од купувачи во износ од 20.012 илјади денари, износот од 15.848 илјади денари потекнува од 1999 година додека износот од 4.164 илјади денари потекнува од 2001 година, за кои не е воспоставена аналитичка евиденција, не постојат податоци дали истите се по основ на тужени, застарени или пак ненаплативи од правни субјекти кои веќе не постојат;
- обврски за примени аванси – средства за наменски денар што се плаќа за реконструкција и инвестициона изградба на водоводна и канализациона мрежа во општина Кавадарци во износ од 22.594 илјади денари кои се содржани во ненаплатени побарувања од пред 2001 година;

- обврски спрема добавувачи во износ од 12.175 илјади денари, истите се застарени и не се превземени соодветни мерки за нивно плаќање односно отпишување и
- други обврски за аванси во износ од 838 илјади денари кои потекнуваат од пред 2001 година, се застарени и не се превземени соодветни мерки за нивно враќање односно отпишување;

Ваквата состојба предизвикува нереално и необјективно прикажување на наведените позиции, намалување на солвентноста и ликвидноста на претпријатието можност од нанесување штети на претпријатието и намалување на квалитетот на финансиските извештаи.

Управниот одбор на јавното претпријатие на ден 14.12.2009 година донел Одлука за начинот на регулирање на плаќањето на заостанатите побарувања по основ на сметки за потрошена вода, износ на смет и останати комунални услуги.

Препораки:

Надлежните органи за управување и раководење на претпријатието да продолжат со превземените активности за постапување со побарувањата и обврските.

Надлежниот орган за раководење со претпријатието да ја задолжи пописната комисија да ја утврди фактичката состојба на побарувањата и обврските и за истите за кои ќе оцени дека се застарени да предложат соодветен акт за постапување до надлежните органи.

- 10.3.4. Јавното претпријатие не превземало активности за пропишување на соодветни политики за начинот на искажување на државни подршки и обелоденување на тие подршки во финансиските извештаи, што не е во согласност со Правилникот за водење на сметководството односно МСС 20-Сметководство за државни подршки и обелоденување на државна помош. Добиените градежни објекти и опрема од Грантот ТФО - 23447, доделен од меѓународен правен субјект како и од надлежниот државен орган за кофинансирање на изградба на мали хидроелектрани се евидентирани во корист на материјалните средства и капиталот на претпријатието. За пресметаната годишна амортизација не е вршено намалување на капиталот на претпријатието туку за истиот износ е искажуван трошок. Ваквата состојба предизвикува нерално и необјективно искажување на позициите во финансиските извештаи во делот на државен јавен капитал за износ од 6.540 илјади денари, трошокот за амортизација, добивката од редовно работење пред оданочување за износ од 1.635 илјади денари и обврските за данок од добивка.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието да пропишат политики за начинот на постапување со државните подршки и нивното обелоденување во финансиските извештаи и ги задолжат вработените задолжени за водење на трговските книги да извршат усогласување на наведените билансни позиции.

10.3.5. Во финансиските извештаи сметката залиха на материјали искажана е во помал износ за 981 илјада денари, што не е во согласност со Законот за трговските друштва и Правилникот за водење на сметководството/МСС поради следното:

- извршено е намалување на залихите на суровините и материјалите за износ од 1.289 илјади денари во текот на 2004 година поради евидентиран потрошок на залихи во финансиските извештаи т.е излез на материјали од магацин за кои нема направено прием и истата се манифестира се до 2008 година. Утврдената состојба предизвикува во материјалната евиденција да се појавуваат побарувачки салда (-) на залихи кои влијаат на салдото на залихите во финансиските извештаи во цел овој период и истовремено влијае на погрешно прикажани трошоците на Билансот на успех во тој период кој понатаму се рефлектира во Билансот на Состојба;
- извршено е зголемување на залихите за износ од 2.270 илјади денари поради несоодветна примена на сметководствената политика за евиденција на ситниот инвентар во употреба при што не е извршено евидентирање на вредносното усогласување на залихите при давање во употреба на ситниот инвентар и не е извршен отпис на остатокот од 50% од ситниот инвентар кој е даден во употреба согласно усвоените сметководствени политики;

Отсуството на правилно постапување, вреднување и презентирање на залихите на материјали предизвикува намалување на квалитетот на финансиските извештаи и информациите кои ги даваат истите.

Препораки:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието да ја задолжат пописната комисија да ја утврди фактичката состојба на залихите и предложи акт за постапување на надлежните органи.

Вработените задолжени за водење на трговските книги да извршат усогласување на наведената билансна позиција.

10.3.6. Во текот на ревизијата беа испратени конфирмации заради усогласување на побарувањата и обврските искажани во билансните позиции. Од вкупно испратените 14 конфирмации до исто толку коминтенти добиени се 10 одговори, што претставува 71% од вкупно испратените, од кои 5 се потврдени односно 50% од пристигнатите а 5 не се потврдени односно 50%, додека 4 воопшто не одговорија што претставува 29% од испратените конфирмации. Претходно изнесеното оневозможува целосно да ја завршиме постапката на верификација на побарувањата и обврските по овие основи.

Препорака:

Раководителот на сметководството да превземе мерки и активности за континуирано усогласување на побарувањата и обврските со правните лица (коминтенти) со кои јавното претпријатие има деловна соработка.

10.4. Неправилности во искажување на позициите во Билансот на состојба

10.4.1. Во финансиските извештаи вредноста на сметката нематеријални и материјални средства за известувачкиот период не ја искажува реалната и објективната состојба поради не превземени активности за доследно нивно вреднување и презентирање во финансиските извештаи и тоа како што следува:

- не е извршено проценување на вредноста на земјиштето и негово евидентирање и покрај укажувањето и дадените препораки во извештајот за извршената ревизија на финансиските извештаи за 2002 година;
- во текот на 2002 и 2006 година купено е земјиште за проширување на градските гробишта за што согласно склучените договори исплатени се 3.379 илјади денари. Купеното земјиште не е евидентирано во трговските книги на претпријатието и за истото не се превземени активности за запишување на правото на сопственост во надлежната Агенцијата за катастар на недвижности;
- за изградениот објект „градска капела“ со средства од месен самопридонес изградена од општина Кавадарци а ја користи и управува јавното претпријатие, не е пренесено правото на сопственост на јавното претпријатие, истото не е евидентирано во трговските книги на јавното претпријатие ниту пак објектот се води во евиденцијата на општина Кавадарци;
- за изградба на претходно наведениот објект јавното претпријатие уплатило 400 илјади денари во корист на општина Кавадарци, кои средства во 2003 година се искажани како материјални средства во подготовка при што до денот на ревизијата истите не се прекнижени на соодветната синтетичка сметка;
- јавното претпријатие располага со земјиште на кое одгледува расад на нискостеблести декоративни растенија и цвеќиња кои ги користи за озеленување на јавните површини во општина Кавадарци, но за истите не е воспоставена евиденција.

Не превземањето на потребните активности за вреднување и презентирање во финансиските извештаи и запишување на правото на сопственост предизвикува намалување на квалитетот на финансиските извештаи и квалитетот на информациите кои ги даваат истите.

Препораки:

Одделението за општо - правни и кадровски работи да преземе активности за запишување на целокупниот имот со кој располага во евиденцијата на Агенцијата за катастар на недвижности.

Надлежните органи за раководење и управување со претпријатието да формира комисија која ќе изврши проценка на пазарната вредност на земјиштето и ги задолжат вработените одговорни за водење на трговските книги да извршат евидентирање во трговските книги.

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието во соработка со основачот на претпријатието да го уредат начинот на користење, управување и обезбедување на право на сопственост на изградениот градежен објект „градска капела“ и обезбедат нејзино запишување во јавните книги.

Надлежните органи за раководење и управување на претпријатието да пропишат политики за начинот на признавање и мерење на произведените садници и нивно презентирање во финансиските извештаи.

10.5. Ненаменско и незаконско користење на средствата

10.5.1. При увидот во начинот на планирање, спроведување и реализација на постапките за јавни набавки констатирани се состојби кои упатуваат на недоследно почитување на одредбите на Законот за јавни набавки и Правилникот за содржината на тендерската документација, поради следново:

- тендерската документација се изготвува без наведување на задолжителите барања, услови, критериуми, потребни документи и други неопходни информации во врска со начинот на спроведување на постапката за доделување на договор за јавна набавка односно тендерската документација не содржи модел на договор и образец за начинот на пополнување на фактурата;
- вкупната вредност на одредени договори за јавни набавки склучени во 2008 година се повисоки од средствата утврдени со Одлуките за јавни набавки;
- со измената и дополнувањето на Годишниот план за јавни набавки за 2008 година предвидено е спроведување на нови постапки за јавни набавки и зголемување на планираните и обезбедени средства на одредени постапки за јавни набавки од Годишниот план за јавни набавки за 2008 година без донесување на соодветна Одлука за усвојување на измената и дополнувањето на Годишниот план за јавни набавки за 2008 година од страна на органот на управување на јавното претпријатие;

Ваквата состојба создава можности за ненаменско и незаконско користење на средствата, необезбедување на фер конкуренција и еднаква и недискриминирачка положба на понудувачите, транспарентност и јавност во набавките.

Управниот одбор на јавното претпријатие на седницата одржана на ден 14.12.2009 година донесува Одлука за измена и дополна на Правилникот за организација на работењето и систематизација на работните места, со која се врши формирање на организационен облик (одделение за јавни набавки) за доделување на договорите за јавни набавки.

10.5.2. Со извршената ревизија на постапките за доделување на договорите за јавни набавки, констатирани се состојби кои не се во согласност со законските и подзаконските акти кои ги уредуваат јавните набавки за износ од 12.664 илјади денари и тоа како што следува:

- во спроведените постапки за доделување договори за јавни набавки во текот на 2007 година чија реализација продолжува и во текот на 2008 година констатирани се состојби во кои не е обезбедено доследно почитување на законот за јавни набавки во износ од 897 илјади денари (прилог број 1) ;
- во спроведените постапки за доделување на договор за јавни набавки во текот на 2008 година чија реализација продолжува и во текот на 2009 година констатирани се состојби во кои не е обезбедено доследно почитување на законот за јавни набавки во износ од 3.713 илјади денари (прилог број 2)

- за извршените набавки во 2008 година во износ од 8.054 илјади денари не е спроведена постапка за јавни набавки (прилог број 3); Непочитувањето на Законот за јавни набавки и не спроведувањето на соодветните постапки за набавка на стоки и услуги предизвикува можност од ненаменско и незаконско користење на средствата и необезбедување на фер конкуренција, еднаква и недискриминаторска положба на понудувачите, транспарентност и јавност при набавките.

Препорака:

Надлежните органи на управување и раководење со претпријатието да ги задолжат вработените одговорни за спроведувањето на постапките за јавни набавки и доделувањето на договорите за јавни набавки, континуирано да ги превземат потребните активности за надминување на утврдените состојби и обезбедат законско постапување во процесот на јавни набавки.

- 10.5.3. Јавното претпријатие на ден 09.04.2002 година склучило договор за краткорочна позајмица со Акционерско друштво за осигурување Вардар Скопје во износ од 5.000 илјади денари со рок на враќање до 09.07.2002 година и каматна стапка од 2% месечно по комфорна метода. По наведениот договор склучени се 4 Анекси за продолжување на рокот на враќање и намалување на каматната стапка на 1,50 месечно и уште еден Договор за заем од 30.06.2005 година, со кој се намалува каматната стапка на 1,20 месечно притоа пролонгирајќи го истиот до 31.12.2005 година. До денот на ревизијата позајмицата не е вратена и покрај тоа што заклучно со месец април 2009 година година на име камати се платени средства во износ од 6.235 илјади денари. За задолжувањето јавното претпријатие нема донесено акт од надлежен орган и не обезбедила согласност од основачот, што не е во согласност со одредбите на Законот за јавните претпријатија. Неоспорувајќи го фактот дека во тој период јавното претпријатие врши набавка на генераторски агрегати од странство, за што се потребни дополнителни средства, превземањето на активности за задолжување и пролонгирање на рокот на враќање предизвикува одлевање на средства од јавното претпријатие.

На ревизијата дополнително е доставен акт „Одлука за верификација на превземените дејствија од Градоначалникот на Општина Кавадарци“ заведена под број 07.522/9 од 17.04.2004 година донесена од Советот на општина Кавадарци.

На 22.12.2009 година јавното претпријатие добива тужба со предлог за издавање на платен налог за главен долг во износ од 5.000 денари и камата и останати права и обврски.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со претпријатието да превземат активности за уредување на начинот на подмирување на обврските, ја утврдат фактичката состојба и предложат мерки за понатамошно постапување.

10.6. Ефекти од ревизијата

- 10.6.1. Имајќи ги во предвид наодите изнесени во точките 10.3 предизвикуваат: потценување на приходите на јавното претпријатие

за износ од 1.664 илјади денари; не извршено вредносно усогласување на побарувањата во износ од 156.039 илјада денари и намалување на акумулираната добивка, не отпишани обврски во износ од 35.607 илјади денари и зголемување на акумулираната добивка, неосновано зголемување на државниот јавен капитал за износ од 6.540 илјади денари и преценување на залихите за износ од 981 илјада денари.

11. Според наше мислење, поради значајноста на прашањата изнесени во точките 10.2, 10.3 и 10.4, финансиските извештаи не ја претставуваат вистинито и објективно финансиската состојба на Јавното претпријатие за комунални работи Комуналец Кавадарци под 31 Декември 2008 година, резултатите од работењето и паричните текови за годината која завршува со тој датум согласно важечката законска регулатива.
12. Според наше мислење, поради значајноста на прашањата изнесени во точките 10.2, 10.3 и 10.5, кај Јавно претпријатие за комунални работи Комуналец Кавадарци не е остварено законско и наменско користење на средствата во финансиските трансакции за 2008 година.
13. Не изразувајќи резерва во нашето мислење, обрнуваме внимание на подолу наведената состојба:
  - 13.1.1. Согласно одредбите од Законот за јавни претпријатија Надзорниот одбор за контрола на материјално – финансиското работење на седницата одржана на ден 26.05.2009 година дал негативно мислење за Извештајот за работењето на ЈП Комуналец Кавадарци за 2008 година доставено до Управниот одбор. Во образложението на Надзорниот одбор како критериуми за таквото мислење се наведени и тоа:
    - технички и комерцијални загуби;
    - реализација на план за 2008 година;
    - процент за наплата за 2008 година;
    - профитабилност на компанијата и
    - анализа на финансиските резултатив 2007/2008 година.Врз основа на вака даденото мислење Управниот одбор на седницата одржана на 26.05.2009 година донел Заклучок заведен под број 02- 388/3 од 02.06.2009 година за неприфаќање на Извештајот за работењето на ЈП Комуналец Кавадарци за 2008 година. Вака неприфатениот Извештај е доставен до Советот на општина Кавадарци, за кој по истиот расправал на Седницата одржана на 16.06.2009 година и донел Одлука за недавање согласност на Годишната сметка и Извештајот за работењето на ЈП Комуналец Кавадарци заведена под број 07-2109/3 од 16.06.2009 година.
  - 13.1.2. Ценејќи ја состојбата со управувањето со отпадот во Република Македонија, и обезбедување и прибавување на компетентни и соодветни докази од областа на управувањето со отпадот, планирањето и развојот на комуналните дејности и уредувањето на односите за одржување на јавната чистота и превземените активности за усогласување на работењето на општината во согласност со одредбите од Законот за гробишта и погребни услуги, Државниот завод за ревизија со писмо се обрати до Градоначалникот на општина Кавадарци. Ревизијата смета за потребно да укаже дека Градоначалникот на општината Кавадарци делумно ги достави

потребните документи, односно достави Одлуки за комунален ред, одржување на јавна чистота и управување и одржување на градските гробишта, како и Програма за одржување на јавна чистота на територија на општина Кавадарци, но не достави веродостојни докази од кои може да се констатира дека ги превземал потребните активности согласно Законот за управување со отпадот и Законот за гробишта и погребални услуги, пред се:

- донесување на акти со кои ќе се регулираат селектирањето, собирањето и транспортирањето на комуналниот отпад и на другите видови неопасен отпад;
- реализирани проекти и превземени инвестициони зафати за подобрување на општата состојба со управувањето со отпад;
- определување на локации каде што можат да бидат изградени, односно поставени претоварните станици;
- пропишани посебни правила за постапување со комуналниот и другите видови неопасен отпад;
- водење грижа за собирање и селектирање на комуналниот отпад (обезбедување на садови за собирање и селектирање на комуналниот отпад од страна на давателот на услугата/јавното претпријатие);
- пропишување на условите, начинот и шемите за собирање и за транспортирање на комуналниот и другите видови на неопасен отпад;
- развивање и спроведување на мониторинг за управување со отпадот, мониторинг на состојбата на животната средина и на влијанијанието врз животот и здравјето на луѓето;
- организирање информативен систем на локално ниво, со кој ќе се обезбеди собирање и презентирање на податоци за општата состојба во врска со управување со неопасниот отпад;
- создавање на катастар за создавачи на отпад;
- начинот на објавување на информациите за количеството на создаден отпад, мерките и активностите и начинот на подобрување на општата состојба во управувањето со отпадот;
- затворање на депониите кои не поседуваат дозвола за вршење дејност остранување на отпад, затворање и рекултивирање на дивите депонии;
- превземање на активности за основање на депонија и поднесување на барање за основање на депонија до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина;
- усогласување на работењето согласно Законот за гробишта и погребални услуги;

Ваквата состојба предизвикува несоодветно постапување со отпадот и можност за опасност по заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Овластен Државен Ревизор

Скопје, 19.02.2010 година

**ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА КОМУНАЛНИ РАБОТИ КОМУНАЛЕЦ КАВАДАРЦИ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

БИЛАНС НА УСПЕХ ЗА 2008 ГОДИНА

во 000 Ден.

ОПИС	2008	2007
Приходи од продажба	100,056	100,150
Останати деловни приходи	15,231	8,534
Вкупни приходи од оперативно работење	115,287	108,684
Материјални трошоци	21,255	22,761
Трошоци за бруто плати	46,358	42,681
Амортизација и вредносно усогласување на долгорочни средства	9,382	8,445
Вредносно усогласување на на краткорочни средства	12,614	172
Останати оперативни трошоци	14,207	19,495
Вкупно трошоци од оперативно работење	103,816	93,554
Приходи од камати, курсни разлики и слични приходи	37	54
Расходи по основ на камати, курсни разлики и слични расходи	4,140	6,557
ДОБИВКА/ЗАГУБА ОД РЕДОВНО РАБОТЕЊЕ	7,368	8,627
Вонредни приходи	-	1
Вонредни расходи	-	116
ДОБИВКА/ЗАГУБА ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ	7,368	8,512
Данок од добивка	7,083	6,171
НЕТО ДОБИВКА/ЗАГУБА	285	2,341

**ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА КОМУНАЛНИ РАБОТИ КОМУНАЛЕЦ КАВАДАРЦИ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

БИЛАНС НА СОСТОЈБА НА ДЕН 31 ДЕКЕМВРИ

во 000 Ден.

Опис на позицијата	2008	2007
Актива		
Тековни средства		
Парични средства и хартии од вредност	940	554
Побарувања по основ на продажба	181,686	182,679
Други краткорочни побарувања	1,093	1,064
Платени трошоци за идните периоди	1,206	144
Залихи	6,525	7,323
Вкупно тековни средства	191,450	191,764
Нетековни средства		
Нематеријални и материјални средства	152,844	158,057
Долгорочни финансиски вложувања	2,706	6
Вкупно нетековни средства	155,550	158,063
Вкупна актива	347,000	349,827
Пасива		
Тековни обврски		
Обврски спрема добавувачите	23,042	23,298
Примени аванси, краткорочни депозити и кауции	27,219	40,838
Краткорочни обврски од финансирање	5,000	5,060
Останати краткорочни обврски	78,373	61,332
Вкупно краткорочни и долгорочни обврски	133,634	130,528
Нетековни обврски		
Долгорочни обврски	27,452	32,437
Капитал и резерви		
Капитал	163,909	163,909
Ревалоризациона резерва	1,159	1,159
Резерви	4,152	3,986
Акумулирана добивка	16,409	15,467
Нето добивка	285	2,341
Вкупно капитал и резерви	185,914	186,862
Вкупна пасива	347,000	349,827

**ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА КОМУНАЛНИ РАБОТИ КОМУНАЛЕЦ КАВАДАРЦИ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

**П Р Е Г Л Е Д
ПРОМЕНИТЕ НА КАПИТАЛОТ И РЕЗЕРВИТЕ ЗА 2008 ГОДИНА**

О П И С	Капитал	Резерви	Ревалоризационна резерва	Акумулирана добивка	Добивка од финансиската година	Вкупно
Состојба 01.01.2008 година	163,909	3,986	1,159	15,467	1,108	185,629
Уплати на акции		-		-		-
Добивка за финансиска 2008 година					285	285
Распределба на добивката за 2007 година во корист на капиталот и резервите		166		942	(1,108)	-
Состојба 31.12.2008 година	163,909	4,152	1,159	16,409	285	185,914

**ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА КОМУНАЛНИ РАБОТИ КОМУНАЛЕЦ КАВАДАРЦИ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИОТ ТЕК ЗА 2008 ГОДИНА

	во 000 Ден.
	<u>2008/2007</u>
ГОТОВИНСКИ ТЕКОВИ ОД ОПЕРАТИВНО РАБОТЕЊЕ	
НЕТО ДОБИВКА ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ	7,368
Трошоци кои не повлекуваат користење на обртни средства:	
Амортизација	9,382
Данок од добивка	(7,083)
Готовински текови од работење	9,667
Побарувања по основ на продажба	993
Други краткорочни побарувања	(29)
Платени трошоци за идните периоди	(1,062)
Залихи	(435)
Обврски спрема добавувачи	(256)
Примени аванси, депозити и кауции	(13,619)
Краткорочни обврски од финансирање	(60)
Останати краткорочни обврски	17,041
Нето готовински текови од оперативно работење	12,240
ГОТОВИНСКИ ТЕКОВИ ОД ИНВЕСТИЦИОНО РАБОТЕЊЕ	
Долгорочни финансиски вложувања	(2,700)
Нематеријални и материјални вложувања	(4,169)
Нето готовински текови од инвестиционо работење	(6,869)
ГОТОВИНСКИ ТЕКОВИ ОД ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ	
Обврски по долгорочни кредити	(4,985)
Капитал	
Нето готовински текови од финансиско работење	(4,985)
НЕТО ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ПАРИЧНИТЕ СРЕДСТВА	386
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА НА ПОЧЕТОКОТ НА ГОДИНАТА	554
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА НА КРАЈОТ НА ГОДИНАТА	940